

2. LA PRODUCTIVITAT I L'EXCEL·LÈNCIA EMPRESARIAL

S'agrupen sota aquest títol un conjunt d'actuacions que a primera vista semblen més o menys trivials. Tanmateix, el potencial de transformació de la mentalitat del sistema productiu que s'amaga darrere d'aquests conceptes és enorme. És especialment important si es parteix d'un sistema productiu una de les característiques del qual era als anys 80 —i en part, molt menor, continua essent— una escassa autoestima. Aquest fenomen —el de la baixa autovaloració dels nostres productes i serveis— es donava, no solament en el propi sistema productiu, sinó que també en la valoració que el mercat, els consumidors, feien dels productes autòctons. Però la situació era aquesta i s'havien de prendre mesures per corregir-la.

També era objectivament cert que per competir en l'àmbit del nostre mercat immediat, l'europeu, era imprescindible fer-ho amb productes i serveis que responguessin al nivell d'exigència d'aquest mercat. Per tant, l'objectiu era doble: millorar objectivament en qualitat, disseny, etc., i infondre més autoconfiança als empresaris que iniciaven una penetració sistemàtica en els mercats exteriors.

Junt amb això cal ser conscient de què, en aquests aspectes, el nostre sistema productiu —cap sistema productiu, dit sigui de passada— no és homogeni: hi ha productes alemanys dolents, encara que als productes alemanys se'ls suposa la qualitat, com hi ha productes escandinaus mal dissenyats. El mateix succeeix a Catalunya, hi ha productes catalans excel·lents i es tracta de transmetre la idea de què generalment ho són.

Era precís doncs actuar sobre un sistema productiu heterogeni, amb empreses a diferents nivells en distints aspectes, i això comporta treballar amb un ventall molt ampli d'actuacions, on un ampli col·lectiu d'empreses poden trobar el tipus de suport adequat al seu nivell, des del punt de vista de l'excel·lència dels seus productes i serveis, i de l'eficiència del seu sistema productiu.

Catalunya és un país fortament industrial, amb un pes de la indústria similar al de les regions més industrialitzades d'Europa, que es caracteritza per la diversificació del seu entramat productiu i pel gran nombre d'empreses mitjanes i, sobretot, petites (Taula 3). Qualsevol actuació que aspiri a un impacte econòmic significatiu, per tant, ha d'abastar un col·lectiu molt important en nombre i característiques. En el nostre cas, per tant, i per ser eficaços, les polítiques han d'aspirar a ser rellevants per centenars o milers d'empreses. Això implica un equilibri que a la vegada sedueixi als líders —perquè actuïn amb efecte d'arrossegament— però que també sigui assequible al conjunt del sector productiu.

Moltes de les polítiques que aquí s'expliquen tenen poc sentit per una empresa gran, d'algun miler de treballadors, donat que si aquesta ja no incorpora d'entrada aquests temes espontàniament, és que estem parlant d'una organització mal gestionada, orientada a la decadència. En canvi, el dia a dia d'una petita indústria de dues dotzenes de treballadors sí que pot distreure-la de la necessitat de certificar la seva qualitat, o d'un constant control de costos, o de mantenir el calibratge de les seves eines, de manera que a mig termini es veu abocada a tenir problemes seriosos, sense saber molt bé què és el que l'ha convertit en obsoleta. Aquí el rol de les administracions pot ser decisiu, amb el seu insistent missatge que, poc a poc, impregna la mentalitat del col·lectiu empresarial, fent que es prenguin les mesures necessàries en un món cada cop més obert i competitiu.

Taula 3. Distribució dels establiments i el número de treballadors per mida a Catalunya el 2001

Xifres per intervals								
Totals				Industrials				
Núm. de treballadors	Establiments	%	Treballadors	%	Establiments	%	Treballadors	%
>5000	7	<0,01	52.754	2,30	1	<0,01	15.042	2,55
3.001-5.000	12	<0,01	43.987	1,92	1	<0,01	3.653	0,62
2.001-3.000	20	0,01	45.473	1,98	1	<0,01	2.598	0,44
1.001-2.000	77	0,03	102.943	4,49	16	0,04	20.631	3,49
751-1.000	62	0,02	52.918	2,31	13	0,03	10.953	1,85
501-750	157	0,06	95.113	4,15	50	0,13	30.585	5,18
251-500	527	0,21	180.954	7,90	196	0,50	66.439	11,25

Política industrial i de competitivitat

63

101-250	1.761	0,71	267.749	11,68	636	1,62	97.328	16,47
51-100	3.346	1,34	233.196	10,18	1.024	2,61	72.265	12,23
31-50	5.537	2,23	214.953	9,38	1.623	4,14	63.391	10,73
26-30	2.710	1,09	75.517	3,30	800	2,04	22.310	3,78
11-25	21.631	8,69	347.204	15,15	5.546	14,14	90.193	15,27
6-10	28.118	11,30	212.702	9,28	5.727	14,60	43.861	7,42
<=5	184.869	74,29	366.229	15,98	23.592	60,14	51.520	8,72
TOTAL	248.834	100,00	2.291.692	100,00	39.226	100,00	590.769	100,00
Xifres acumulades								
Totals				Industrials				
Núm. de treballadors	Establiments	%	Treballadors	%	Establiments	%	Treballadors	%
>5000	7	<0,01	52.754	2,30	1	<0,01	15.042	2,55
>3001	19	0,01	96.741	4,22	2	0,01	18.695	3,16
>2001	39	0,02	142.214	6,21	3	0,01	21.293	3,60
>1001	116	0,05	245.157	10,70	19	0,05	41.924	7,10
>751	178	0,07	298.075	13,01	32	0,08	52.877	8,95
>501	335	0,13	393.188	17,16	82	0,21	83.462	14,13
>251	862	0,35	574.142	25,05	278	0,71	149.901	25,37
>101	2.623	1,05	841.891	36,74	914	2,33	247.229	41,85
>51	5.969	2,40	1.075.087	46,91	1.938	4,94	319.494	54,08
>31	11.506	4,62	1.290.040	56,29	3.561	9,08	382.885	64,81
>26	14.216	5,71	1.365.557	59,59	4.361	11,12	405.195	68,59
>11	35.847	14,41	1.712.761	74,74	9.907	25,26	495.388	83,85
>6	63.965	25,71	1.925.463	84,02	15.634	39,86	539.249	91,28
>1 i SC	248.834	100,00	2.291.692	100,00	39.226	100,00	590.769	100,00

D'aquestes dades, es conclou que:L'establiment núm. **1.000** té **239** treballadors.L'establiment núm. **2.000** té **153** treballadors.L'establiment núm. **3.000** té **95** treballadors.L'establiment núm. **5.000** té **65** treballadors.L'establiment industrial núm. **1.000** té **97** treballadors.L'establiment industrial núm. **2.000** té **50** treballadors.L'establiment industrial núm. **3.000** té **38** treballadors.L'establiment industrial núm. **5.000** té **24** treballadors.

Font: Departament de Treball (comptes de cotització a la Seguretat Social, dades de 2001).